

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 664/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Belicom, M. R. Štefánika 36, Martin, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/607/2013 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/607/2013. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 10 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v napadnutom súdnom konaní v pozícii žalobcu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v úvode ústavnej sťažnosti uvádza chronológiu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, a to ich citáciou z odpovede okresného súdu zo 14. júla 2021 sťažovateľovi na sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní adresovanú predsedovi okresného súdu. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že „v danom prípade nejde o takú zložitost' (právnou ani skutkovú),

ktorá by odôvodňovala skutočnosť, že súd vo veci právoplatne nerozhodol ani za desať rokov od podania žaloby na súd. Podľa názoru sťažovateľa najmä Okresný súd Trnava v období od podania žaloby od 1.7.2013 až do dnešného dňa konal neefektívne a v určitých obdobiach vôbec nekonal a tak spôsobil to, že sťažovateľ bol počas dlhého obdobia v stave právnej neistoty. Pričom, ako už aj z uvedeného vyplýva, namietame dĺžku celého konania, nakoľko celé konanie treba posudzovať ako celok. Najmä Okresný súd Trnava od 1.7.2013 (aj odvolací súd) po dlhú dobu a v danom prípade opakovane po dobu niekoľkých rokov v dlhých časových úsekoch vôbec nekonal a nevykonával úkony. V tomto prípade ide o nekomplikovanú vec, ktorú bolo nutné posúdiť a rozhodnúť v zmysle príslušných zákonných ustanovení ako aj v zmysle dostupnej judikatúry. V konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp.zn.: 16C/607/2013 I od 1.7.2013 (aj odvolací súd) súd vôbec nekonal plynulo aj keď vec právne, ale ani fakticky zložitá nebola a nebola zložitá ani povaha prejednávanej veci, t. j. nárok na náhradu z titulu nemajetkovej ujmy, nárok na náhradu škody a pod. Sťažovateľ má za to, že zo všetkého uvedeného vyplýva, že Okresný súd Trnava od 1.7.2013 (aj odvolací súd) je zodpovedný za celkovú neprimeranú dĺžku namietaného konania v trvaní viac ako desať rokov od podania žalobného návrhu, počas ktorej nekonal efektívne a bez zbytočných prieťahov takým spôsobom, aby poskytol sťažovateľovi v namietanom konaní relevantnú ochranu jeho práv a oprávnených nárokov v zmysle návrhu vo veci samej, ako aj namietaných práv v zmysle ním podanej sťažnosti ústavnému súdu. Správanie účastníka konania, t. j. sťažovateľa v žiadnom prípade neprispelo k prieťahom v súdnom konaní. Sťažovateľ, ako účastník v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava od 1.7.2013 (aj na odvolacom súde) vyžaduje, aby jeho práva neboli zo strany súdu porušované. Sťažovateľ mal a aj stále má právny záujem na rýchлом prejednaní veci a rozhodnutí vo vecí v predmetnom súdnom konaní. Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv a požadoval konanie súdu bez prieťahov. Následné z dôvodu nekonania podáva túto ústavnú sťažnosť. Sťažovateľ má za to, že dostatočne dlhý čas čakal na nápravu a rýchle konanie Okresného súdu Trnava (od 1.7.2013 (vrátane odvolacieho konania), ku ktorému však nedošlo.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prieťahovým postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré už trvá viac ako desať rokov.

5. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

6. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom

posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sa ústavný súd v prvom rade dôkladne oboznámil so skôr vydaným rozhodnutím vo veci sťažovateľa. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 489/2022-12 z 24. novembra 2022 (právoplatným 28. decembra 2022) odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa namietajúcu porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pre nedostatok právneho zastúpenia sťažovateľa po nevyhovení žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu a súčasne pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. V rámci jeho odôvodnenia dospel k záveru, že „sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť dostatočne neodôvodnil skutkovou a právnou argumentáciou, ktorá by umožňovala posúdiť opodstatnenosť jeho ústavnej sťažnosti. Zákonnou náležitosťou návrhu na začatie konania a ústavnej sťažnosti je odôvodnenie (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), predovšetkým uvedením konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti navyše nepripojil ani plnomocenstvo na svoje zastupovanie advokátom (§ 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde) napriek tomu, že bol na to vyzvaný. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 359/08), podľa ktorého má nedostatok odôvodnenia ústavnej sťažnosti (alebo jej časti) významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje len všeobecné konštatovanie o porušení označených práv podľa ústavy a dohovoru s poukazom na celkové trvanie napadnutého konania, resp. na stanovisko predsedu okresného súdu k sťažnosti na prietahy bez podrobnejšieho odôvodnenia tohto tvrdenia. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom ustanovenou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.“.

8. Napriek rozsiahlosti ústavnej sťažnosti (8 strán, pozn.) z jej obsahu nie je zrejmé, v čom konkrétne má spočívať zásah okresného súdu do práv sťažovateľa. Argumentácia obsiahnutá v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je vo svojej podstate popisom čiastočného skutkového stavu v napadnutom konaní, ktorý fakticky len skopíroval z odpovede okresného súdu na ním podanú sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v napadnutom konaní. Tomu zodpovedá aj skutočnosť, že chronologický prehľad úkonov vykonaných v napadnutom konaní končí úkonom z 28. júna 2021. Od uvedeného momentu, teda viac ako dva roky do podania ústavnej sťažnosti, z obsahu ústavnej sťažnosti nie je zrejmý ďalší postup v napadnutom konaní. Argumentácia týkajúca sa namietaných pochybení okresného súdu je obmedzená len na tvrdenie o jeho nečinnosti, nesprávnom a neefektívnom postupe a spôsobení zbytočných prietahov. Sťažovateľ (zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, pozn.) však prípadné obdobia nečinnosti všeobecného súdu v napadnutom

konaní nijako nekonkretizoval, nedefinoval, v čom mali spočívať alebo ako sa prejavila pomalosť či neefektívnosť napadnutého konania. Neuviedol ani prípadné procesné eventuality, ktoré mohli v namietanom konaní nastať a ovplyvniť rozporovanú dĺžku napadnutého konania. Z obsahu ústavnej sťažnosti nie je zrejmé, akým konkrétne špecifikovaným postupom okresného súdu v napadnutom konaní mali byť porušené sťažovateľom označené práva. Sťažovateľ tiež bližšie nešpecifikoval ani tvrdený nesprávny postup okresného súdu v napadnutom konaní. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta postup okresného súdu v napadnutom konaní, v rámci jej odôvodnenia však uvádza, že „*predmetom tejto ústavnej sťažnosti je celé konanie, teda aj prípadné odvolacie či dovolacie konanie, ak medzičasom prebehlo.*“.

9. Vychádzajúc z uvedeného, musí ústavný súd konštatovať, že okrem vymenovania, resp. skopírovania procesných úkonov (k júnu 2021) v napadnutom konaní, neobsahuje ústavná sťažnosť sťažovateľa žiadnu argumentáciu, ktorá by mohla byť relevantná vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Pokiaľ sťažovateľ namieta celkovú dĺžku napadnutého konania, ústavný súd v okolnostiach predbežne prerokúvanej veci konštatuje, že iba uvedenie doby trvania napadnutého konania číselným vyjadrením tak, ako to uvádza sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, samo osebe nemôže byť relevantnou okolnosťou, ktorá by ústavný súd viedla k rozhodnutiu o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a eventuálne k vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 712/2022). Úlohou ústavného súdu je posúdiť, či okresným súdom prijaté opatrenia a zvolený postup sú vzhľadom na okolnosti daného prípadu akceptovateľné z pohľadu ústavou garantovaného práva na konanie bez zbytočných prieťahov, teda či postup okresného súdu nebol v tomto smere zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, čo by však v danom prípade nebolo vzhľadom na absentujúce odôvodnenie možné posúdiť.

11. Ústavný súd v tejto súvislosti osobitne prízvukuje svoj už publikovaný názor, že pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na lehoty uvedené v zákone. Pre posúdenie prípadných prieťahov v konaní orgánu verejnej moci sa preto o to viac vyžaduje náležité odôvodnenie ústavnej sťažnosti a aspoň čiastočný chronologický opis skutkového stavu či uvedenie konkrétnych skutočností umožňujúcich reálne posúdenie ich negatívneho materiálneho dopadu na osobu sťažovateľa a jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 266/2021; ZNaU č 88/2021).

12. V prípade nedostatkov náležitostí návrhu prichádza do úvahy postup podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyzvaním sťažovateľa na doplnenie odstrániteľných nedostatkov podania. Podľa názoru ústavného súdu však za danej situácie neprichádzala do úvahy výzva na odstránenie všetkých už popísaných nedostatkov návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na ich esenciálnu povahu. Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 155/2019). Sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom a prípadná výzva na odstránenie nedostatku spočívajúceho v absencii náležitého odôvodnenia ústavnej sťažnosti by *de facto* v prejednávacom prípade neznamenalá prekonávanie prílišného formalizmu, ale neprípustný aktivistický prístup ústavného súdu mimo jeho právomoci.

13. Úlohou ústavného súdu totiž ani v rámci ním uprednostňovaného materiálneho prístupu k ochrane základných práv a slobôd pritom nie je nahrádzať aktivitu sťažovateľov či ich právnych zástupcov a iniciatívne dotvárať či dopĺňať ich ústavné sťažnosti tak, aby vyhovovali zákonným podmienkam. Ústavný súd by tak na seba preberal právomoc, ktorá mu nepatrí. Povinnosť právne odôvodniť ústavnú sťažnosť [normovaná zákonným príkazom § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde] neznamená, že po popise skutkových okolností sťažovateľ následne napríklad iba označí články ústavy či dohovoru, ktoré mali byť zo strany orgánu verejnej moci porušené, prípadne ich odcituje. Ak by to tak malo byť, povinné právne zastúpenie advokátom v konaní pred ústavným súdom by bolo zbytočné.

14. Keďže ani opakovaná ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje podstatnú náležitosť požadovanú § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde – konkrétne skutkové a právne dôvody, táto skutočnosť zakladá dôvod jej odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

15. Ústavný súd dopĺňa, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu